

КРЕАТИВНО, ОДГОВОРНО, ПРОФЕСИОНАЛНО

РАЗГОВОР
СА ВИОЛЕТОМ СТОЈМЕНОВИЋ И ДРАГАНОМ СТОЈМЕНОВИЋЕМ

УДК: 02:929 Стојменовић В.(047.53)
02:929 Стојменовић Д.(047.53)

Све јавне библиотеке личе једна на другу. Оно што може да их учини различитим, да их издвоји до препознавања, јесу људи који у њима раде и резултати њиховог рада. Виолета и Драган Стојменовић учинили су да Народна библиотека Бор заблиста на „библиотекарском небу“ Србије оригиналним и креативним односом према библиотечко-информационој грађи. Гледано изнутра, њихово бављење библиотекарством одликује снажна индивидуалност, духовна ширина и богатство, професионалан а истовремено несебичан однос са колегама и корисницима, и топла људска комуникација у којој грађење поверења заузима високо место. Све ово је допринело да радно време проведено у Библиотеци буде много више од радног.

Виолета Стојменовић ради у Народној библиотеци Бор од новембра 2003. године, када је окончала студије на Филолошком факултету у Београду (Катедра за општу књижевност са теоријом књижевности). Стручни испит положила је 2006. године. Од 2013. има звање вишег дипломираног библиотекара. Докторску дисертацију одбранила је 2015. и стекла

научни степен доктор наука – филолошке науке. Од 2019. има звање библиотекар саветник.

Поред тога што обавља сталне стручне послове на Одељењу Посебних фондова и периодике, Виолета је од 2014. главни и одговорни уредник часописа *Бележница*, у чијој је редакцији и као лектор била од 2004. године. Од 2017. и званично је уредник културних програма Народне библиотеке Бор и реализатор бројних програма и радионица за младе. Обим послова које Виолета Стојменовић обавља у својој библиотеци је веома велики, али све стиже да уради изузетно брзо, квалитетно и поуздано. Како би професионална слика била потпунија, треба поменути и око шездесет стручних и научних радова, приказа превода са енглеског и француског језика објављених у домаћој и страниј стручној и књижевној периодици, као и у зборницима са конференција.

Драган Стојменовић је почео да ради у Народној библиотеци Бор 2000. године као апсолвент Филозофског факултета, Одсека за етнологију и антропологију. Стручни испит је положио 2004, а звање вишег дипломираног библиотекара стекао је 2013. Последњих петнаест година води Завичајно одељење. Поред сталних стручних послова, аутор је или коаутор и руководиоца низа пројеката и појединачних програма Завичајног одељења, који од 2007. представљају сегменте одрживог развоја пројекта *Дигитализације књижевне грађе, културне и јавне делатности библиотеке*. Продукција и представљање дигитализоване грађе путем изложби, едукативних програма, уметничких контекстуализација, затим научна, критичка и аналитичка тумачења дигитализоване грађе, чине да фонд Завичајног одељења буде стално активан а не да остане конзервирани архив са ограниченим приступом. Драган уређује и поставља изложбе, припрема рекламни и пропратни материјал у виду лифлета и флајера, некада и краћих филмова или спотова, припрема сакупљени материјал (новонасталу текстуалну и/или визуелну грађу) за штампу и ради прелом и дизајн публикација које настају као резултат пројеката како Завичајног одељења, тако и Народне библиотеке Бор у целини. Реализатор је многих, а сарадник скоро свих програма предавања, трибина и изложби Народне библиотеке Бор. Уредник је и администратор сајта Завичајног одељења (www.digitalnizavicaj.org.rs).

Резултати рада Драгана Стојменовића не само да потврђују његове разноврсне професионалне компетенције, већ на драгоцен начин промовишу културну баштину Бора.

Иако су потпуно различитих индивидуалности, и Виолету и Драгана краси особина да не само што умеју да осмисле квалитетан, вишеслојан, оригиналан програм, већ имају довољно професионалне, креативне и људске снаге да тај програм реализују до краја, упркос различитим изазовима који нису могли бити планирани.

Због свега тога њих двоје јесу *Persona grata* не само у Народној библиотеци Бор, него и у било ком другом радном окружењу.

И једном и другом Народна библиотека Бор је прво радно место са којим сте се сусрели када сте се по завршеним студијама вратили у свој родни град. Колико је ваш лични пут обележило студирање у Београду крајем прошлог и почетком овог века?

Виолета: Сем што сам, између осталог, почела да схватам да живот није пут, па ни онај од жуте цигле, али и како те метафоре „раде“ и чему „слу-же“, током студија сам, хтела – не хтела, морала да одлучим који се опера-тор најбоље уклапа у празно место између живота и литературе. Такве су биле околности, или сам им ја придала превелики етички значај. Независ-но од тога шта та два појма мени лично значе, то што сам на празно место налетела тамо где никакву празнину, па ни нужност одлуке и избора нисам очекивала, једини је трајни „белег“; све друго што (ни)сам сазнала или научила и све „вештине“ које (ни)сам стекла остале су, што се мене лично тиче, само у функцији тих и таквих одлука. Наравно да тиме не умањујем значај студија на Катедри за општу књижевност са теоријом књижевности, нити улогу професора и њихових наставних метода; напротив.

Драган: Мој лични пут је, поред студирања у Београду, обележен и студи-рањем у Бору. Наиме, током школовања у Бору, имао сам неколико при-лика да полажем целокупно градиво из појединих предмета, тако да сам силом прилика морао да научим да студирам. Мислим да је то једнако важно, без обзира на то што то сада звучи, онако, мангупски. Разлика је, међутим, била огромна, током студија на Филозофском факултету сам по први пут учио оно што сам одабрао и што сам најискреније волео – етно-логију и антропологију. Испоставило се да је то био фантастичан избор и почетак „дивног пријатељства“, поред занимљивих наставних предмета, изузетних професора и „егзотичних“ тема, већ током друге године сту-дија, 1996/1997, почела су предавања на улици и „терени“ на протестима. Морали смо да научимо како да разумемо нашу савременост и стварност коју живимо. Наука је нешто далеко више од гледања у ретровизор, тре-нутних моторичких способности, координације, познавања прописа и пута од тачке А до тачке Б. Не кажем да у томе нема задовољства, то јесте не-каква вожња, али треба објаснити: ко/шта? где? када? зашто? како? Да ли уопште треба користити ту машинерију од неколико тона да превезе једног човека од 60 кг неколико километара. Та питања увек имају смисла, па и сада, током овог интервјуа...

Вероватно су вам још тада библиотеке и читаонице пошале бли-зак амбијент. Колико се слика библиотеке променила у вашим очи-ма када сте почели да радите у њој?

Виолета: Као корисник сам се у библиотекама често осећала непријатно, и због бескрајног и увек неизвесног чекања на књиге из подрума Универзитетске, Народне или Библиотеке града Београда, и због ригидног ограничавања термина када се студент сме дрзнути да од библиотекара факултетских библиотека потражи књигу и због којегчега другог, пре свега због чињенице да између мене и читања посредују људи и правила, укључујући и незванична правила непоштовања оних званичних. Једноставно, и као читатељка и као студенткиња књижевности, ја јесам имала потребе за разним типовима библиотеке, али не и наклоност према њој, јер ме ионако нису интересовале књиге него текстови.

Наравно, ствари су се у библиотекама (бар када је о чекању и (не)извесности реч) промениле, али остаје то да корисници библиотеку у већини случајева виде и доживљавају само у зависности од тога зашто је користе и колико она одговара њиховим разлозима и начинима употребе, док радници библиотеке треба не само да познају и разумеју, већ и да предвиде све те разлоге и начине, да би правовремено уочили не само шта све библиотеци из тих различитих перспектива недостаје, већ и какве перспективе недостају корисницима да би библиотеку заиста видели, односно да би је видели као установу, која опстаје или се копрца у датим друштвеним, идеолошким и политичким струјама, а не само као појединачно складиште ствари које им (не) требају а које чувају неки фини или, напротив, намћорасте и непријатни људи. Укратко, слика коју као радница имам о библиотеци заправо и није слика, више је филм или серија, понекад и циркуска представа, јер су „у кадар“ ушли сви они актери о којима као корисник нисам морала да водим рачуна, од различитих идеја о томе шта библиотека треба да буде и како да то (п)остане преко различитих притисака да се стави у функцију оваквих или онаквих партикуларних интереса, који се, наравно, увек маскирају у јавне, до конкретних услова под којима се конкретна библиотека одређује и позиционира спрам тих идеја и интереса.

Драган: Велика је разлика бити корисник библиотеке и библиотекар, пре свега у мотивацији. Следеће године, узимајући у обзир чланство и радни стаж, бићу једном половином корисник, другом библиотекар. Тренутно имам већи стаж као корисник, и то ме, некако, више радује зато што су потребе корисника у односу на библиотекра другачије. Ако бисмо могли да саберемо чланство и стаж – правац пензија. Библиотека на факултету ми је била важна, пре свега због стручних часописа, али сам скоро једнако могао да користим и борску библиотеку током студија, зато што је имала (и данас има) фантастичан фонд. Тешко је приметити разлике, осим неких козметичких, које се тичу инвентара, кречења, светла, каблова и рачунара. У ствари, некако се најрадије сетим оних који данас недостају библиотеци – Невена, Јелица, Божица, Ружа, Рушка. Оне су ми, пре свега, издавале

књиге и заборављале ме у фонду као корисника, „гађале ме кључевима читаонице“ са пулта да бих откључао читаоницу, а нешто касније сам од њих учио и са њима сам радио... Ето, „променила се онолико колико памти... а можда заборавља колико треба да остане иста“.

Библиотечко-информациона делатност својом ширином може много да пружи вредној и радозналој особи. У чему проналазиш себе?

Виолета: Једна од обавеза библиотеке, поготову јавне, јесте да подстиче и развија различите врсте интересовања за књигу и читање, у најширем смислу те речи, за различите начине, предмете и сврхе читања различитих врста извора, а не само да служи интересовањима која индукују владајуће или популарне идеологије и тржишта, односно „да излази у сусрет потребама корисника“. Ствар је осећаја одговорности и односа према раду на датом месту у датим околностима, а не марљивости и радозналости, најмање потребе да себе проналазим у или на послу, како ја ту обавезу разумем и покушавам да испуним и колико времена и труда улажем у праћење, промишљање и селекцију информација, сазнања из врло различитих области и средстава које у ту сврху могу да употребим. У уским оквирима својих способности и знања, трудим се да смислим и реализујем програме који ће одређеној групи корисника бити довољно интересантни и, било по концепцији и теми, било по начину употребе популарних технологија и разних медија, другачији од онога што познају и на шта су навикли, да бих их ангажовала и пажњу им усмерила ка садржајима који су њима невидљиви, као и ка актуализацијама тих садржаја, евентуално значајним, интересантним или у неком смислу корисним. Мислим да не грешим ако кажем да радим исто што и на стотине хиљада других библиотекара и разноразних едукатора свуда у свету, наравно и код нас, можда за нијансу мање шаблонски и незнатно темељније него што се такви послови обично раде, што не значи да радим боље или успешније. При том ми је битно да сви програми остану у домену представљања и/или коришћења библиотечке грађе која се слабо или никако не користи, не зато што је безвредна, застарела или у било којем смислу лоша, него зато што је остала ван фокуса актуелних трендова, издавачких, медијских, просветних политика, или је недовољно, односно неуспешно или није уопште рекламирана, као и да то представљање ипак не буде сасвим некритичко величање неких аутора, дела или идеја. Библиотека би требало да води рачуна о томе да се са другим променама упоредо мењају и начини на које људи (не) читају и прочитано усвајају или користе, и разлози због којих (не) читају, и места на којима (не) читају, а не само врста литературе која се највише односно најмање или уопште не чита, као и да се те промене не манифестују на исте начине код особа различитог узраста, социјалног статуса, нивоа и врсте образовања. Због тога је и потребно конципирати

и развијати различите modele представљања грађе и подстицања њеног коришћења, укључујући и оне које можемо сматрати традиционални(ји)м или „ретро“. Мислим да је добар сваки програм који укључи или доведе до неке смислене и директне интеракције корисника са грађом, односно до неког вида коришћења одређене библиотечке грађе. Дугорочни ефекти таквих програма остају, међутим, више него упитни. За развој читалачких навика и „компетенција“ потребно је много више од добре радионице, до-брод „пројекта“ или добре књижевне вечери, разговора о књизи и сл. Лош је програм који се сведе на, мање или више успело забављање корисника или учесника, чак и када се у улози „забављача“ налазе писци који, ако им је то у интересу, „припадају“ библиотекама и библиотекарству, чак и када се таквим програмом привуче повећа публика, јер ће на терену индустрије забаве библиотекарство сигурно изгубити.

Драган: Увек проналазим себе у садашњем тренутку и стварима којима се тренутно бавим. Сада је то овај интервју. Питам се шта ја тренутно пружам библиотечко-информационој делатности, пошто је ово наменски рађен интервју за стручни часопис и да ли ћу задовољити нека очекивања и указано поверење. Направићу једну, наизглед, наивну инверзију. Прво, ако нешто не знам, знам кога треба да питам. Могу да понудим сву грађу која ми је поверена на чување и о којој бринем, знам где шта стоји, ако нешто од тога немамо, могу да сазнам где се налази и како то можемо да набавимо, знам шта нисам урадио и знам шта треба да урадим за ту вредну и радозналу особу... Ето понекад се извучем, пронађем и у трећем лицу кад треба да говорим о себи, као неки познати фудбалер. Ако сте на то мислили. Ако не, онда само мислим да сам духовит, а то је још смешније. Уколико је нека напета атмосфера, надам се, умет да измислим причу или будем пословично досадан, постављањем бесмислених питања и заменом улога. Понекад, умет да зароним и у неку фотографију али нисам неки пливач, па се давим или само лешкарим у плићаку... Последњег пута, током једног интервјуа са испитаником са изложене фотографије, било је толико тешко и мучно да сам имао осећај да се давим у борском јаловишту... Поновио је неколико пута „Бор је за мене пакао“, „ова фотографија је за мене пакао“. На сву срећу, као „професионални домородац“, ослањам се на своје професоре, од којих и данас учим, тако да сам у таквој једној прилици и убрзо након истраживања, разумео управо поменути метафору... Поставио сам себе и своја претходна очекивања везана за ту фотографију у однос са намерама селекције излагања и рецепцијом испитаника. Било је неочекивано „дубоко“, вртложно, за моју вештину пливања... Избачен сам исцрпљен на неочекивано истом месту, а то је стварност, његова и моја. Можда, наша? Да ли је економично, еколошки и етички оправдано покретање целог научног механизма зарад уживања у „вожњи“ или превоза од тачке А до тачке Б, уколико пут може да се пређе брзином људског

хода. Чему журба? Можда би библиотечко-информациона делатност много више пружала корисницима и библиотекарима када би се равномерно развијала, кретала мало спорије, боље би себе, а и друге, разумевала без саплитања о менаџмент и маркетинг.

Виолета, уредник си културних програма у НББ и уредник часописа за библиотекарство, књижевности и културу Бележница. Са каквим се све изазовима сусрећеш у овом послу?

Виолета: Најтеже је определити се за садржај програма, било да је реч о програму који сами до краја реализујемо или о програмима због којих неко треба да дође у Бор. Мислим да културна делатност библиотеке не треба да се заснива на принципима на којима се заснива набавка грађе: набавком тежимо да покријемо што је могуће шири спектар интересовања и потенцијалних интересовања својих суграђана и других потенцијалних корисника, без обзира на то шта о тим интересовањима као појединци или колектив мислимо, а сразмерно заступљености одређених интересовања у популацији, што не значи да и у домену програма треба заиста да задовољавамо „најразличитија“ интересовања или да, с друге стране, подилазимо укусима, потребама и ставовима већине, само зато да би нам програми били посећенији или врло посећени. Интересовања корисника често су у отвореном сукобу са демократским, хуманистичким и просветитељским принципима који су библиотеку као јавну установу створили и без којих она није ни потребна ни стварна. С друге стране, та интересовања стоје у директној вези са тржиштима књига, тако да ми, одговарајући на њих, и сами бивамо увучени у те тржишне утакмице и тржишне принципе, док мистификујемо статус књиге: на тржишту је књига роба, како год да се „маскира“, а ми књиге углавном купујемо од комерцијалних издавача и стога нисмо изузети. Библиотека као бесплатна рекламна агенција, још и плаћа да представља неку књигу, која се, заправо, и не представља јер се о њој не разговара, већ је неумерено и, врло често, сасвим неосновано хвали њен уредник или „критичар“, по мени је тешко искоренива али суштински недопустива пракса. Поред тога, чак и да успемо да сваки програм конципирамо тако да се избегну пропаганда, саморекламирање и, већ сам споменула, некритичко величање, никада нећемо имати ни довољно новца ни довољно времена за све што би требало, а притом је буџет којим Народна библиотека Бор располаже када је о програмима реч смешно мали, имајући у виду и географски положај града и саобраћајне везе, односно трошкове које библиотеке у великим градовима или немају или их ретко имају (и, да, знам: „пројекти“, „фондови“, „јавно-приватна партнерства“, „донације“ итд., нећу ни да коментаришем). Такође, треба некако изаћи на крај са незаинтересованошћу претежног дела публике за програме који се не баве ауторима односно делима или темама које им још нису (а можда

и никада неће бити) познате из медија, са друштвених мрежа, из неких других извора. Не бих рекла да је реч о неповерењу корисника у библиотеку, у смислу да они, или већина њих, не верује да је програм добар ако у њему не учествују аутори и ауторке чије је само име, по њима, гаранција квалитета. Мада, можда има и тога; ипак ми радимо у време када су тзв. инфлуенсери и јаке личности, да не кажем вође, у јавној сфери важнији од институција, за шта, наравно постоје и бројни разлози и објашњења, и када је многим готово немогуће да претрпим а наметнутим агендама додају још и „тачку разно“. То су компликована питања и јесте изазов имати у виду ту комплексност и динамику, јер од једноставних одговора нема вајде, ни за библиотеку ни за кориснике. На крају, као и у случају *Бележнице*, уредник било којег институционалног „производа“ треба да се руководи мишљењем установе, или да има довољно стрпљења, знања, способности и јаку потребу да га мења, ако се са њим не слаже.

Драгана, показао си изузетно умеће да библиотечко-информационој грађи удахнеш нов живост. Схвалном реинтерпретацијом учинио си је пожељном за најразличитије научне и уметничке контекстуализације, а културну и јавну делатност НББ занимљивом и оригиналном. На које све начине тумачиш и промовиш колекције које су ти поверене?

Драган: Као библиотекар и „професионални домородац“ осећам обавезу да највише напора уложим и учиним видљивом грађу и теме које се на први поглед чине неатрактивним и нерепрезентативним. Оне на најбољи начин и најреалније описују и представљају стварност. Када се грађа и тематизација адекватно контекстуализују, неочекивано добијају бројне могућности интерпретације, постају прецизан критички алат за растављање пројектних флоскула и стереотипних приступа. Остају отворене за нова тумачења и позивају заинтересоване истраживаче и посматраче да их допричају на свој начин и у том смислу продукују нову библиотечко-информациону грађу. Да не звучи произвољно и нестратешки, теме и грађа су утемељене на самој структури завичајног фонда који је, у овом случају, претежно оријентисан према радничкој култури и индустријском наслеђу. Ту је сада чвор који ме посебно занима. Када се говори о индустријском наслеђу, стратешки се и некритички усваја његова конзервираност и „мртвило“, док је радничка култура историјски и политички оформила материјалну и социјалну културу Бора. Инсистирањем на контекстуализацијама индустријског наслеђа гуши се и покрива врло жива и активна, историјски релевантна радничка култура. Сви некако слуте да у неолибералном капитализму глас радника није „пожељан“, па историја и радништво морају да се конзервирају и сместе у полице и депое, да ћуте и раде, све док не затребају „културним“ инвестицијама и индустрија-

ма у „туризму и ренесанси“. Задатак библиотекарa и радника у култури је нешто више од тога, а много више од носталгичног осврта на мирисе, укусе, ауру и патину прошлости. Не смемо се према вредним ресурсима понашати неодговорно, бесомучном експлоатацијом зарад актуелних пројектних агенди, него их морамо рационално користити, откривати и стварати нове. Библиотекарство не треба да се води тржишном логиком него разумевањем вредности које чува и чини их доступним и јавним. Ето професионалне легуре: грађа и наслеђе у контакту са временом актуелизације и савременошћу оживљавају, реагују са основама дисциплине, библиотекарима и корисницима, стварајући нову грађу. Можда није требало, али већ сам поменуо фотографију која ме је вратила у стварност. Нашу стварност. У питању је, на први поглед, идилична породична фотографија. Она се није променила у свом основном облику, али су се променила њена значења и извесна сазнања о њој. Сада знамо ко су актери, детаљно су нам описане њихове емоције, препознајемо ситуацију и амбијент, знамо намеру фотографа, знамо и контексте раније јавне употребе и схватамо нашу заблуду и превелика очекивања. То је довољно да ту фотографију учини другачијом у односу на њену материјалну и идејну основу коју приказује и контекст у којем се чува или изнова излаже. Питање је да ли је треба толико променити сазнањем, или је треба оставити тако да подстиче наша велика очекивања.

Један од резултата таквог рада је и чињеница да је последњих година НББ постала жељени партнер бројним институцијама, установама, удружењима. Реци нам нешто више о ефектима те сарадње.

Драган: Ефекти сарадње са бројним научницима и уметницима истраживачима, као и са установама и удружењима видљиви су и, надам се, продуктивни. Увек су утемељени на међуинституционалној сарадњи и структури фонда, на основу потреба и дезидерата. Сарадња најефикасније функционише ако се крене од упознавања са постојећом грађом, а затим и са потребама, откривањем онога што недостаје, чиме би се фонд и разумевање његових тема и грађе учинили активним и иновативним. Последњи добар пример је пројекат „Заједничка култура“ и партнерство са Народном библиотеком Србије, у оквиру којег је фотографска грађа контекстуализована и тематизована веома вешто и који стручно повезује мапу графика „Крваво злато“ Ђ. А. Куна и тзв. „Влашку буну“ — први еколошки протест против загађења, са дословним враћањем у прошлост експанзијом страног инвестиционог капитализма и еколошког загађења, не само у Бору. Па шта би било актуелније — ето нам „новости из прошлости“. Опет иста обала. Иста стварност. Можда, наша заједничка. Ако бих имао простора да издвојим још неки пример, поменуо бих сарадњу са уметницима Владаном Јерemiћем и Реном Редле, који су чести гости, деценијски сарад-

ници и корисници фонда Завичајног одељења. Они се најчешће враћају, позивају на сарадњу и окрепљују завичајни фонд. Уједно нам и несебично помажу уступањем својих радова када за тиме искажемо потребу. Молим да не схватите ово као симплификацију њиховог израза и рада, вредни су нам зато што су у одлучујућим и правим тренуцима реализовали и артикулисали одговарајуће теме, изводили уметничке радове и перформансе у директном контакту са радницима и синдикатима, што смо тада заједнички утврдили као неопходан минимум и стратешки циљ. Прошле године су позвали Завичајно одељење да се представи изложбом „Портрет као индустријски пејзаж” у Радничком музеју Трудбеник, што је било некако емотивно и продуктивно. Наиме, ако бих смео да пренесем лични утисак, по први пут сам осетио да је то „природно” окружење за представљање завичајне грађе, које није имало за циљ некакву промоцију, него органску везу културног наслеђа, радничке културе и сурове стварности у којој живимо и радимо. Изложба је делила судбину станара, комшија и активиста здружене акције „Кров над главом”, који су били под константном претњом принудног исељења од стране судских извршитеља. Надам се да ће овај пример бити довољан, да не умањујем важност других програма и сарадника, које овом приликом не могу да споменем, а који су на *Дијалогном завичају* равноправно истакнути. Другарски их поздрављам и увек им се радујем. Наравно, тренутно се много тога припрема и кува у заједничком казану Завичајног одељења, па вас позивам на конспиративни кетеринг – „чашицу разговора”, тим поводом и неком другом приликом.

Виолета, поред тога што си доктор филолошких наука, ти си и библиотечар саветник. Драган је дипломирани етнолог антрополог и виши дипломирани библиотечар. Сведоци све живе полемике која се последњих година води на тему професионалаца у библиотечарској струци. Какав је ваш став према овој теми? Колико полемисање на ову тему може да допринесе развоју струке? Коју тему бисте ви ставили у фокус и зашто?

Виолета: Свака полемика, ако је заиста полемика, а не пуко препуцавање или оговарање и ако у њој учествују они који заиста желе да чују туђе аргументе и ставове јер нису унапред одлучили да су у праву, може да допринесе, ако не баш развоју струке, онда макар бољем сагледавању могућности и ограничења. Не мислим да су те или неке будуће полемике, докле год представљају узорне примере тог „жанра”, нешто што струку угрожава; напротив. Не морамо да се око свега слажемо, не морамо да чекамо да нас сложе око нечега; то су прилично ретроградне представе о слози и јединству. Добро је и важно што имамо струковно удружење и што су и библиотеке и библиотекари међусобно релативно добро и на различите начине повезани. С друге стране, свако ко има потребе или му је

посао да се укључује у полемике и јавне расправе или да професионалној заједници задаје теме за размишљање и дискусију, да одређује шта је за струку важно а шта мање важно, требало би да има и довољно предзнања релевантних за дату тему, и увид у одговарајуће чињенице, и времена и способности да их проучи и протумачи у свеобухватну перспективу; све друго је наклапање на основу мањег или већег скупа произвољних примера из личног искуства или форсирање личних, односно интереса једне или неколико установа, надам се не и стратегија потискивања неких важних а „незгодних“ тема. Мени се чини да смо многе теме отворили само да бисмо их ставили *ad acta*, без икаквог закључка или системског решења, али, као што рекох, за разматрање питања која се тичу читаве струке потребно је да се има и увид у читаву струку и њен положај, а ја га немам, и нисам ни склона томе да га тражим.

Драган: Мислим да имамо једну добро организовану и солидарну професионалну заједницу. Знамо наше потребе, проблеме и могућности. Довијамо се и помажемо међусобно, без претеривања – свакодневно. Мислим да то највише доприноси развоју струке и да је та директна људска и професионална комуникација коју имамо најважнија. Крећемо се у добром правцу. Поменуо бих нову наменски адаптирану зграду Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ у Чачку, припрему архитектонског пројекта и одређивање локације за библиотеку у Прокупљу, нове полице у депоу Народне библиотеке Бор. Некако се томе највише радујем када је у питању наша струка. Ипак, оно што бих издвојио као важну и релевантну тему јесте равномерни и одрживи развој, зато што, морам да поменем, још увек постоје претње затварањем појединих библиотека од стране, суздржавам се да употребим друге атрибуције, њихових оснивача. Ето, можда смо и на неком новом почетку...

Било ми је задовољство што сам имала прилику да чишалачку људлику Гласника НБС бар донекле ујознам са вама двома. С обзиром на то да сте тек на њоловини свој професионалној љуш, о томе шта и како радише још ће се чуши и писати.

Виолета и Драган: Хвала Гласнику.

Разговор водила Весна Тешовић